

Evaluering av læringsmål, Religionsvitenskap Universitet i Bergen

OM OPPDRAGET

Jeg er blitt bedt om å sammenligne læringsmål på emne- og programnivå slik at det som loves på programnivå gjennomføres på emnenivå. I praksis betyr det at studieprogrammets læringsmål primært må oppfylles gjennom de obligatoriske emnene, og at de valgfrie emnene sikrer bredde og dybde i kunnskapen som formildes. Av egen erfaring vet jeg at NOKUT ikke krever at samtlige av programmets læringsmål gjenfinnes på alle emner, men at emnene til sammen gir det læringsutbyttet programmet lover.

Jeg har gjennomgått alle programmer, og lagt vekt på obligatoriske emner. Jeg har også sammenlignet læringsmålene mellom BA og Årsenhet fordi dette er noe NOKUT «måler».

KONKLUSJON

På forsiden av samtlige programmer finner vi den første presentasjon av læringsmål. Presentasjonene er klare og gode, og kombinerer fagkunnskap og allmenne antagelser om religion på en fin måte, og er mao. godt tilpasset både nye og potensielle studenter.

Kunnskapsmålene slik de er utformet både på program- og emnenivå, er gode, og jeg har kun noen få innvendinger (se Analyse under). Når det gjelder Ferdigheter og Generell Kompetanse, er det derimot en del å gjøre både mht. formuleringer og flyttinger som må gjøres, unntatt RELV250 Bacheloroppgaven, som er det eneste stedet vi får presentert sammenligning som en sentral del av faget.

Ellers ser det ut til at *Ferdigheter* ofte sammenblandes med *Generell Kompetanse*. Jeg mener at overskriften Ferdigheter med fordel kunne vært kalt *Faglige Ferdigheter*. Da ville vi kanskje unngått noe av forvirringen. Dette er for øvrig forbilledlig løst på Lektorprogrammet (som jeg ikke har vurdert separat, men tittet på av nysgjerrighet) og på ett BA-emne, nemlig RELV250 BA-oppgaven.

Når det gjelder *Generell kompetanse*, som det synes å være noe forvirring rundt, kan det være nyttig å tenke på den mer generelle samfunnsnyttens ved høyere utdanning (cf. NOKUTs kriterier). Arbeidsgiverundersøkelser viser til tre humaniora-kompetanser som særlig viktige, nemlig erfaring med å forholde seg til/håndtere/sette seg inn i store mengder kunnskapsstoff, arbeide selvstendig og forholde seg kritisk og analytisk til informasjon. Også her er Lektorprogrammet forbilledlig, og relevante poenger kan med fordel kopieres av de to andre masterprogrammene. Ferdighet- og kompetanse-punktene må gjennomgå på nytt. Det er også en god del gjentakelser, særlig på Religious Minorities.

Ellers er det påfallende at sammenligning jevnt over ikke er kommet med. Et unntak er RELV250 BA-oppgaven, hvor sammenligning til gjengjeld er svært systematisk behandlet under Ferdigheter. Flere av punktene herfra kan med fordel kopieres til andre emner, samt på program-nivå, hvor det har sin plass både på BA- og MA-nivå.

På programnivå er det for stor overlapp i læringsmålene for BA- og Årsenhet. Selv om læringsmålene i årsenhet ikke skal være veldig forskjellig, er det viktig (for NOKUT) at det er en tydelig forskjell mlm. to studier på henholdsvis 90 og 60 studiepoeng. Jeg har foreslått noen endringer som reflekterer den viktigste forskjellen, i tillegg til bredde og dybde i kunnskapen, nemlig BA-oppgaven.

Når det gjelder de to MA-programmene, er ikke overlapp i læringsmål noe problem fordi de to programmene er både innholdsmessig og formmessig forskjellig. I tilknytning til dette vil jeg oppfordre fagmiljøet til å diskutere hvilken engelsk betegnelse man vil bruke på faget. I Oslo benytter vi 'the study of religion' for å tydeliggjøre at vi skiller oss fra teologi, som har et studieprogram kaldt 'religious studies'. De bruker også 'religious studies' som en generisk term for sine studier av «andre religioner». Religionsvitenskap som et eget universitetsfag ble etablert i Norge i 1912 ved det historisk-filosofiske fakultet ved Universitet i Oslo, og jeg kan ikke se at vi er tjent med å underkommunisere vårt sekulære ståsted.

Under mitt arbeid kunne jeg ikke unngå å legge merke til at MA i Religionsvitenskap fremstår som noe uferdig. Det er kun link til 2 emner, hvorav bare det ene er obligatorisk, og som til sammen utgjør 30 studiepoeng. Det står også oppført et emne, RELV303, et obligatorisk emne om metode, men her foreligger ingen link, og søk på nettet fikk ingen treffe etter 2011. Det står ikke forklart hvordan studentene skal fylle de resterende 30 sp. Forvirringen blir enda større når man leser at det i MA Religious Minorities inngår et 10sp emne i metode og prosjekt design (REV309), som opplyses også å være obligatorisk på Religionsvitenskap. For øvrig er det påfallende at *ingen* av læringsmålene for Religious Minorities tar i betraktning at dette er et on-line program som nødvendigvis gir en egen form for generelle it-kompetanse.

Det trengs en generell gjennomgang av læringsmål på program- og emnenivå. Kunnskapsmålene er ok, bortsett fra at man kanskje skulle ta med 'sammenligning' flere steder? Ferdighets- og generelle kompetansemål må forbedres på samtlige programmer, og med få unntak også på emnene. Det er særlig to former for kompetanse jeg savner. For det første bør vel *it-kompetanse* komme med som et eget punkt, ikke bare på Religious Minorities, men på samtlige programmer – for å vise at fagmiljøet tar NOKUTS krav om utdanningens samfunnsnytte på alvor. For det andre savner jeg *formidling* blant listen over Generell kompetanse. Studentene får vel allerede trenging i ulike former for fagformidling, både skriftlig og muntlig? Men pt. dukker dette pkt. opp nærmest tilfeldig bare ett sted, nemlig i tilknytning til RELV105 Midtøstens religioner. Formidling bør være med blant læringsmålene på program-nivå, kanskje særlig på BA? På emnenivå bør man så bli enige om hvilke(t) emne skal ha systematisk fokus på formidling og it. I likhet med andre kompetansemål må dette tenkes inn som en konkret aktivitet (f.eks. kvalifiseringsoppgave) på ett eller flere av de obligatoriske emnene.

*

Nedenfor følger min analyse læringsmålene på program- og emne-nivå og forholdet mellom dem. For enkelhetsskyld har jeg kopiert inn teksten fra program- og emnesider og plassert mine kommentarer i kommentarbokser. Underveis i analysen har jeg også fått noen tanker om hva som mangler og kan forbedres. Jeg kommer derfor med en del konkrete forslag (i kommentarboksene).

Program-nivå: BA (s.3), Årsenhet (s.4), MA (s.5-6), Religious minorities (s.7-8).

Emne-nivå: BA-emner (s. 9-13), MA-emner (s. 14-17), Religious minorities (s.18-24)

Anne Stensvold (tilsynssensor)

Blindern 29.juni 2022

ANALYSE

BA-programmet

Kva lærer eg?

Du lærer å forstå menneskeleg åtferd i sine kulturelle og religiøse kontekstar i historia og notid. I dagens samfunn kjem dei fleste i kontakt med fleire religiøse tradisjonar.

- Å ha kjennskap til det religiøse mangfaldet er viktig for å forstå den verden vi lever i og for å forstå historia. Vi møter på religion i alt frå kunst og underhaldning, til politikk, økonomi og krigføring.
- Du får kunnskap om eldre og nyare religionar og deira roller i samfunn og kultur i historie og nåtid, og kan kritisk drøfte religionsvitskaplege problemstillingar.

Læringsutbytte

Kunnskaper

Kandidaten

- har kunnskap om eldre og nyare religionar og deira roller i samfunn og kultur i historie og notid
- har kunnskap om sentrale vitskaplege forskingsperspektiv på religion og ulike forståingar av religion
- har innsikt i sentrale religionsvitskapelege omgrep og teoriar

Ferdigheiter

- Kandidaten
- kan kritisk drøfte religionsvitskaplege problemstillingar
- kan kritisk analysere religionshistoriske kjelder
- kan sjå samanheng mellom teori og data frå ulike kontekstar
- kan sjølvstendig teoretisk tenking

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan forstå menneskeleg åtferd i sine kulturelle og religiøse kontekstar
- kan handsame store informasjonsmengder
- kan argumentere munnleg og skriftleg med utgangspunkt i dokumentasjon og vitskapeleg forskning
- kan utvikle perspektiv på religion og samfunn som ikkje tar det eurosentrisk verdssynet for gitt
- kan nytte sin kombinasjon av fag i spesialisering og frie studiepoeng i vidare utdanning eller yrkesplanar

Kommentert [AS1]: Det legges ikke særlig stor vekt på selvstendig kildetokning på BA-nivå.

FORSLAG:

kan kritisk analysere religionshistoriske kjelder

Kommentert [AS2]: Dette pkt. forstår jeg ikke. 'Data' (kontekstfri informasjon) er en term jeg er ukjent med. Og det er vel nettopp et kjennetegn ved humaniora at man tolker materialet i kontekst? Med fare for å trække på noen teoretiske kjepphester i fagmiljøet forslår jeg at man stryker dette pkt. og heller understreker det som kjennetegner en rel.vit. tilnærming

FORSLAG:

kan sjå samanheng mellom religionar i ulike kontekstar

Kommentert [AS3]: At studentene lærer å teoretisere selvstendig på BA-nivå stiller jeg meg tvilende til. Men man kan hevde at de skal lære å anvende ulike teorier og får trening i å se et kildemateriale ut fra ulike synsvinkler.

FORSLAG:

kan ta i bruk ulike teoriar og sjå eit kildemateriale frå ulike vinklar

Kommentert [AS4]: Punktene under denne overskriften må bearbejdes. Man kan f.eks. legge til følgende pkt. Man må i såfall passe på å gjenta dem på minst ett emne på BA-nivå.

1. kan sette seg inn i faglitteratur både på norsk og engelsk
2. har røynsle med å sette seg inn i og handsame eit omfattande kunnskapsstoff
3. har røynsle med å jobbe sjølvstendig og i grupper
4. kan bruke ymse it-verkstøy, til dømes arbeide i gruppe, arrangere møter, rette og samarbeide om oppgåvetekster

Kommentert [AS5]: Dette er ikke en generell kompetanse, men faglig Ferdighet. Bør flyttes.

Kommentert [AS6]: Dette er ikke et Generelt kompetansemål. Jeg mener for øvrig at «å utvikle perspektiver» ikke er noe studentene lærer på BA-nivå. Foreslår at dette pkt. ev. flyttes til MA-nivå (Ferdighetsmål).

Kommentert [AS7]: Dette er ikke et læringsmål, men en faktaopplysning om BA-gradens oppbygging. Bør strykes.

Årsstudiet

Kva lærer eg?

Med dette studiet får du ei innføring i allmenn religionsvitskap. Du studerer emne frå dei store verdsreligionane i Vest og Aust, og religionar i Europa og Midtausten, som ikkje lengre er levande, men likevel viktige for historie og kultur.

Med eit årsstudium i religionsvitskap, har du:

- kunnskap om sentrale vitskaplege forskingsperspektiv på religion og ulike forståingar av religion
- kunnskap om korleis du kan drøfte religionsvitskaplege problemstillingar
- innsikt i sentrale religionsvitskaplege omgrep og teoriar

Læringsutbyte

Kunnskapar:

Studenten:

- har kunnskap om eldre og nyare religionar og deira roller i samfunn og kultur i historie og notid
- har kunnskap om sentrale vitskaplege forskingsperspektiv på religion og ulike forståingar av religion
- har innsikt i sentrale religionsvitskaplege omgrep og teoriar

Ferdigheiter:

Studenten

- kan drøfte religionsvitskaplege problemstillingar
- kan kritisk analysere religionshistoriske kjelder
- kan sjå samanheng mellom teori og data frå ulike kontekstar
- evnar sjølvstendig teoretisk tenking

Generell kompetanse:

Studenten

- kan forstå menneskeleg åtferd i sine kulturelle og religiøse kontekstar
- kan handsame store informasjonsmengder
- argumentere munnleg og skriftleg med utgangspunkt i dokumentasjon og vitskapeleg forskning
- har utvikle perspektiv på religion og samfunn som ikkje tar det eurosentrisk verdssynet for gitt
- kan nytte sin kombinasjon av fag i spesialisering og frie studiepoeng i vidare utdanning eller yrkesplanar.

Kommentert [AS8]: Pga. behovet for å skille mlm. BA og Årsenhet foreslår jeg å fjerne dette pkt. her. Dette er en ferdighet som er tydeligere til stede på BA-programmet hvor studenetne skriver en egen BA-oppg.

Kommentert [AS9]: Dette er ikke en Generell kompetanse, men en fagspesifikk Ferdighet. Bør derfor flyttes.

Kommentert [AS10]: For å skille tydeligere i forhold til BA-programmet forslår jeg å erstatte dette pkt. FORSLAG: kan sette seg inn i store mengder kunnskapsstoff

Kommentert [AS11]: Dette er ikke en Generell kompetanse. Pkt. bør flyttes til faglige Ferdigheiter

Kommentert [AS12]: Ikke et læringsmål. Bør strykes.

MA-programmet i religionsvitenskap

Kva lærer du

Ein ferdig utdanna masterstudent i religionsvitenskap

- kan anvende sine kunnskapar og ferdigheitar til å gjennomføre avanserte arbeidsoppgåver og prosjekter innfor nye områder.
- kan handsame og analysere store informasjonsmengder gjennom forskjellige vitenskaplege metodar.
- kan formidle omfattande sjølvstendig arbeid både til spesialistar og til den allmenne offentlegheita.

Læringsutbyte

Kandidaten skal ved avslutta program ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskapar, dugleikar/ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar

- har brei og avansert kunnskap innanfor religionsvitenskapen og spesialisert innsikt innanfor eit avgrensa felt av denne.
- har inngåande kunnskap om religionsvitenskapleg teori og metode.
- kan anvende kunnskap på nye problemstillingar og område innfor religionsvitenskapen.
- kan analysere faglege problemstillingar med utgangspunkt i den religionsvitenskaplege fagtradisjonen innan historiske, teoretiske, metodiske og samfunnsfaglege studium.

Ferdigheiter

- kan analysere eksisterande teoriar, metodar og forståingsrammer innanfor religionsvitenskapen og arbeide sjølvstendig med praktisk og teoretisk problemløysing.
- kan analysere og forholde seg til ulike historiske og samtidige kjelder, og strukturere, formulere og formidle faglege argumentasjonar og resonnement.
- kan bruke relevante vitenskaplege og faglege metodar på ein sjølvstendig måte.
- kan gjennomføre eit sjølvstendig, avgrensa religionsvitenskapleg forskingsprosjekt i tråd med gjeldande forskningsetiske normer.

Generell kompetanse

- kan utarbeide sjølvstendige analysar og utvikle prosjekt i tråd med gjeldande forskningsetiske normer.
- kan anvende sine kunnskapar og ferdigheitar til å gjennomføre avanserte arbeidsoppgåver og prosjekter innfor nye områder.
- kan innhente og systematisere og analysere samtidige og historiske kjelder på ein kritisk måte.

Kommentert [AS13]: Hva menes her? At ferdige studenter kan anvende religionsteorier for å analysere materiale og problemstillinger som vanligvis forbindes med andre fag?

FORSLAG: kan analysere ulike problemstillinger innan historie og samfunnsvitenskap med utgangspunkt i den religionsvitenskaplege fagtradisjonen

Kommentert [AS14]: Her savner jeg et pkt. om at studentene lærer meta-kritikk. Det bør legges til listen.

FORSLAG: kan stille seg kritisk både til faglige analyser, teoriar og metodar og til si eige forståingsrammer

Kommentert [AS15]: Dette er ikke en fagspesifikk Ferdighet. Bør flyttes til Generell kompetanse.

- kan formidle omfattende sjølvstendig arbeid både til spesialistar og til den allmenne offentlighet.
- kan handsame og analysere store informasjonsmengder gjennom forskjellige vitenskaplege metodar.
- kan gjennomføre analytiske og administrative oppgåver og ta ansvar for slike oppgåver i kunnskapsintensive miljø i private bedrifter, offentlig sektor og frivillige organisasjonar.

Kommentert [AS16]: det er vel ikke kun 'selvstendig arbeid' en rel.viter skal formidle, men delta i debatter både med spesialister og i offentligheten?

FORSLAG:
kan formidle fagkunnskap og delta i debattar både med spesialistar og i det offentlige ordskiftet.

MA in religious minorities

Learning outcomes

Knowledge

The candidate:

- has advanced knowledge of the core religious minority issues in modern history and worldwide today, and has in-depth knowledge of at least four different 'situations' of religious minorities in various global and historical contexts
- has thorough knowledge of the historical, religious, philosophical and sociological roots of modern attitudes towards religious minorities and of religious-minority mentalities
- can select and apply core concepts and theoretical approaches from the field of religious studies to original research
- can analyze central ethical issues relevant to the relationship between religious minorities and their social surroundings and to social dynamics within religious minorities

Skills

The candidate:

- can critically analyze and organize written and other sources of information, and formulate on this basis professionally academic arguments
- can engage in critical discussion and peer review
- can find and analyze relevant research sources, theories, and interpretations in the field of religious minorities to work in an independent manner practical and theoretical problems surrounding religious minorities
- can select and apply appropriate research methods from the interdisciplinary field of religious studies to independently research religious minorities
- can design and carry out an independent research project under supervision on a topic related to religious minorities in accordance with the ethical and professional standards of the academic community

Competences

The candidate:

- can analyze and appraise relevant academic, professional and research ethical problems in regard to current and past minority issues and their political, historical and religious contexts in cross-cultural and international perspective, and in particular detect and challenge hidden and overt ideologies and stereotypes
- can select and apply appropriate knowledge and skills about and relevant to the field of religious minorities to carry out advanced research and projects

Kommentert [AS17]: The points listed here belong to General competence (as this category differentiation between Skills and Competence is defined). These definitions are almost as counter-intuitive in Norwegian as they are in English – but...The point being that Skills are specifically learned in this programme, whereas General competence is what all MA students at the faculty of humanities are supposed to learn.

Kommentert [AS18]: This is General Competence. Suggest moving. The point also seems a bit unfinished? Here is a suggestion:
can critically analyze written and other sources of information, and formulate arguments in accordance with professional academic standards

Kommentert [AS19]: General competence. Should be moved.

Kommentert [AS20]: 'religious studies'? Rather 'the study of religion', I think. Is rel.vit. an interdisciplinary field? Really? I thought we were a discipline with a pragmatic approach to method.
I suggest the following reformulation:
can select and apply appropriate theories and research methods to independently research religious minorities

Kommentert [AS21]: General Competence. Should be moved and revised: 'under supervision' seems odd since MA candidates are expected to be able to conduct their own research
I suggest the following wording:
can design and carry out an independent research project and conduct research in accordance with the ethical and professional standards of the academic community

Kommentert [AS22]: See comment about Skills above. Your list of Competence goals here belong mostly to the Skills category as defined by Norwegian educational authorities.
I miss two points on the list: First, a point about it-competence achieved through this program.
And also academic English should be mentioned?

Kommentert [AS23]: The text seems unfinished. I suggest the following:
can analyze and appraise relevant academic approaches to current and past minority issues, and research ethical problems in regard to their political, historical and religious contexts, and in particular detect and challenge hidden and overt ideologies and stereotypes

Kommentert [AS24]: This is a point that belongs under Skills. Also the text is not quite finished. I suggest simply to delete the last two words. Like this:
can select and apply appropriate knowledge and skills about and relevant to the field of religious minorities to carry out advanced research

- can utilize the appropriate academic language and specific language and terminology of the field of minority studies in specific and religious studies in general, to communicate independent analyses of complex social, political, and religious issues
- can communicate about academic and practical discussions and issues related to religious minorities worldwide with specialists and with the general public
- can evaluate different academic, professional and research ethical positions, and contribute to new ways of thinking and handling sensitive real-life issues

Kommentert [AS25]: Not a General competence. But by deleting the last part it should be ok. Like this:
can utilize the appropriate academic language and specific language and terminology of the field of minority studies in specific and the study of religion in general

EMNER BA-nivå

RELV101 Kva er religionsvitskap? (obl. 15sp)

Mål og innhald:

Emnet har som mål å gi ei innføring i kva religionsvitskap er og i sentrale problemstillingar, omgrep, tema, teoriar, tilnærmingar og tradisjonar innanfor faget.

Læringsutbyte

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

Studenten

☑ har kunnskap om sentrale problemstillingar, omgrep, tema og teoriar innan religionsvitskapen, og har i tillegg innsikt i faget sine ulike tradisjonar og tilnærmingar.

Ferdigheiter:

Studenten

☑ har evne til kritisk samanlikning av ulike tilnærmingsmåtar til fenomenet religion.

☑ har evne til reflektert bruk av sentrale omgrep innan religionsvitskapen.

☑ har evne til å setje seg inn i eit omfattande og kompleks tekstmateriale på både norsk og engelsk.

Generell kompetanse:

Studenten

☑ har generell innsikt i religionsvitskapeleg vokabular og faghistorie.

☑ har erfaring med å planleggje og gjennomføre eit skriftleg arbeid av eit bestemt omfang over tid.

☑ har erfaring med å fortolke og presentere faglege problemstillingar skriftleg og munnleg i gruppesamanheng.

Kommentert [AS26]: For knapt. Her bør man ta inn et eller to pkt. fra programnivå.

Forslag:

- BA2 har kunnskap om sentrale vitskapelege forskingsperspektiv på religion og ulike forståingar av religion
- BA3. har innsikt i sentrale religionsvitskapelege omgrep og teoriar

Kommentert [AS27]: Hva menes med "tekstmateriale"? Hvordan er det til stede i pensum og undervisning? Foreslår å stryke dette pkt. (det holder med de 3 andre).

Kommentert [AS28]: Savner to ting:

1. At de lærer å formidle et fagstoff (hvordan får de trening i det?)
2. At de får trening i ulik bruk av it

Kommentert [AS29]: Dette pkt. hører til Ferdigheter.

RELV102 Kristendommen, jødedommen og islam (obl. 15 sp)

Mål og innhald:

Emnet har som mål at studenten gjennom studiet skal tileigna seg eit oversyn over historia til, og gode kunnskapar om kristendommen, jødedommen og islam.

Læringsutbyte

Kommentert [AS30]: Svært bra!

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

Studenten

- har gode kunnskapar om kristendommen, jødedommen og islam.

Ferdigheiter:

Studenten

- har evne til å analysa fagstoff og trekka eigne slutningar.
- har evne til å skriva ein resonnerande tekst.
- har evne til å utføra samanliknande analyser av tema innfor dei tre religionane.

Generell kompetanse:

Studenten

- har generell innsikt i religionsvitskapeleg vokabular.
- har erfaring med å arbeide både sjølvstendig og i gruppe.
- har erfaring med å formidla informasjon, teoriar, idear, problemstillingar og løysingar om emnet både skriftleg og munnleg.

REL103 Hinduismen, buddhismen og asiatiske religionar (obl. 15sp)**Mål:**

Emnet har som mål at studenten gjennom studiet skal tileigna seg eit oversyn over historia til og gode kunnskapar om hinduisme og buddhisme, og kunnskapar om historia og særtrekk til dei andre religionane. Studenten skal også studere eit utval tekster knytt til hinduismen og buddhismen.

Innhald:

Emnet gjev ei innføring til hinduismen, buddhismen, sikhismen, jainismen og zoroastrismen, samt kinesiske og japanske religionar. Særleg vekt er lagt på hinduismen og buddhismen.

Læringsutbyte

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

Studenten

- har kunnskap om opphav, utvikling og variasjon innanfor hinduismen, buddhismen, sikhismen, jainismen og zoroastrismen, samt kinesiske og japanske religionar.

Kommentert [AS31]: For langt. Bedre å samle teksten under én overskrift, Mål og innhold etter modell av REL101.

Forslag:

Mål og innhold:

Emnet har som mål at studenten gjennom studiet skal tileigna seg eit oversyn over historia til og gode kunnskapar om hinduisme og buddhisme, og kunnskapar om historia og særtrekk til dei andre religionane – sikhismen, jainismen og zoroastrismen, samt kinesiske og japanske religionar. Studenten skal også studere eit utval tekster knytt til hinduismen og buddhismen.

- har innsikt om sentrale idear, omgrep og ritar innanfor desse religionane, samt om deira gjensidige påverknader og brytningar og deira samspel med kulturen elles.
- har kunnskap om sentrale tema og problemstillingar innanfor studiet av desse religionane, samt om grunnleggjande forskingsperspektiv og -omgrep.

Ferdigheiter:

Studenten

- har evne til å setje seg inn i eit variert tekstmateriale på både norsk og engelsk, kunne behandle og vurdere informasjon kritisk, analysere fagstoff og dra eigne slutningar, samt evne til å kunne skrive ei resonnerande tekst.

Generell kompetanse:

Studenten

- har røynsle med å tolke og presentere informasjon.

Kommentert [AS32]: Her trengs det flere pkt. som forklarar hva studentene trenes i på dette emnet. Ta utg.pkt i Ferdigeter beskrevet i BA-programmet med et sideblikk på RELV102 To så like emner kan godt ha så å si de samme Ferdigheter og Generell kompetanse.

Kommentert [AS33]: Dette pkt. beskriver en Generell kompetanse. Bør flyttes.

Kommentert [AS34]: Se kommentaren over

RELV105 Midtøstens religioner (valgfr. 15 sp)

Mål:

Emnet har som mål at studenten gjennom studiet skal tileigna seg eit oversyn over nokre av dei viktigaste religionane i Midtausten, Middelhavslanda og Norden i eldre tid. Studenten skal også tileigna seg ytterlegare kunnskap gjennom studiar av eit utval tekstar knytt til dei enkelte religionane.

Innhald:

Emnet gir ei innføring i Midtaustens og Middelhavsområdet eldste religionshistorie, herunder egyptisk og mesopotamisk religion, gresk og romersk religion, og norrøn og samisk religion.

Læringsutbytte

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

Studenten

- har tileigna seg kunnskap om dei viktigaste religiøse førestellingane og rituala i mesopotamisk, egyptisk, gresk og romersk religion, religionane i hellenistisk tid og den romerske keisartida, samt norrøn og samisk førkristen religion.
- har blitt kjend med eit utval tekstar knytte til dei einskilde religionane.
- har kjennskap til dei viktigaste religionsvitenskaplege problemstillingane knytte til studiet av desse religionane.

Kommentert [AS35]: Som leser forstår jeg ikke sammenhengen mlm. Midtøsten og norrøn. Men når det settes inn i en større historisk sammenheng, ser jeg poenget.

Ellers synes jeg at mål og innhold bør behandles under ett slik det gjøres for de fleste av fagets emner.

Forslag:

Mål og innhold

Emnet har som mål at studenten gjennom studiet skal tileigna seg eit oversyn over den religionshistoriske utviklingen i Midtausten, Middelhavslanda og Norden i eldre tid, herunder egyptisk og mesopotamisk religion, gresk og romersk religion, og norrøn og samisk religion. Studenten skal også tileigna seg kunnskap gjennom studiar av eit utval tekstar knytt til dei enkelte religionane.

Ferdigheiter:

Studenten

- kan analysa fagstoff på norsk og engelsk om desse religionane og trekkja egne slutningar.
- kan søkja, vurdere og gjera bruk av informasjon om desse religionane.
- kan skriva ein resonnerande tekst innan dette fagfeltet.

Kommentert [AS36]: Ikke en fagspesifikk ferdighet. Bør flyttes til Generell kompetanse

Kommentert [AS37]: Samme kommentar som over

Generell kompetanse:

Studenten

- kan utvikla vidare dei kunnskapane, dugleik og innsiktene som studiet har gjeve gjennom vidare studiar og arbeidsliv.
- kan bringa vidare til andre informasjon og teoriar frå dette kunnskapsfeltet.

Kommentert [AS38]: ?? Dette pkt. gir ingen mening
Forslag: stryk!

REL250 Bachelor-oppgåve i systematisk religionsvitenskap (obl. 15 sp)

Mål og innhald:

Emnet har som mål at studenten skal få kjennskap til systematisk religionsvitenskap. Systematisk religionsvitenskap drøfter religionshistoriske problemstillinger på tvers av enkeltreligionar. Studenten skal skrive ei samanliknande oppgåve basert på ei problemstilling, som kombinerer teoretiske spørsmål og kjelder (empiri) frå forskjellige religiøse tradisjonar.

Læringsutbyte

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

Studenten

- har kjennskap til systematiske forståingar av religion
- har kunnskap om sentrale omgrep innafor religionsforskning
- har kjennskap til samanlikning i religionsvitenskap

Kommentert [AS39]: Noe som mangler her?

Ferdigheiter:

Studenten

- kan behandle religiøse fenomen på ein systematisk og kritisk måte
- kan vurdere likskapar og ulikskapar i religiøse fenomen på tvers av fleire religionar
- kan kombinere teoretisk innsikt og empirisk kunnskap
- kan søkje, behandle og vurdere informasjon kritisk

Kommentert [AS40]: Veldig bra! Forbilledlig

Generell kompetanse:

Studenten

Kommentert [AS41]: Veldig bra! Forbilledlig

- kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgåver om nye tema
- kan utføre prosjektbasert arbeid
- kan arbeide både sjølvstendig og som deltakar i ei gruppe
- kan behandle store mengder informasjon og litteratur innafor avgrensa tid
- kan skrive ei oppgåve i tråd med akademisk kjeldebruk og referanseteknikkar

EMNER MA Religionsvitenskap

RELV301 Religionsvitenskapleg teori (obl. 15 sp.)

Mål og innhald

Emnet tek sikte på å gjere studentane kjende med sentrale bidrag til den internasjonale teoretiske debatten i religionsvitenskap. Emnet tek òg sikte på å gje eit godt grunnlag for arbeidet med ei mastergradsoppgåve. Dette vil ein oppnå gjennom drøfting av teoribruk i tidlegare masteroppgåver i religionsvitenskap, samt kjennskap til religionsvitenskapelege tidsskrift. For mastergradsstudentar i religionsvitenskap er emnet obligatorisk, og skal normalt takast i første semester.

Læringsutbyte

Studenten har ved avslutta emne følgjande læringsutbyte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

Studenten

- har fordjupa kunnskap om teoretiske tilnærmingar og aktuelle teoretiske diskusjonar innanfor religionsvitenskapen i ulike vitenskapelege publiseringar (tidsskrift, bøker, podcast)

Ferdigheiter:

Studenten

- har evne til å forstå og diskutera teoretiske spørsmålstillingar og teoretiske resonnement.
- har evne til å skrive tekster i ulike akademiske sjangrar (bokmelding, kommentar, essay).
- er kjend med vitenskapeleg publisering, informasjonssøk, bruk av kjelder, kjeldekritikk, sitering og etikk.

Generell kompetanse:

Studenten

- har kompetanse i fordjupa og sjølvstendig akademisk lesing og skriving.
- har fordjupa røynsle med å planleggje og gjennomføre skriftlege arbeid av ein bestemt sjanger og omfang innanfor oppgitte tidsfristar.

Kommentert [AS42]: I en ellers flott tekst kunne man med fordel legge til 'religion' her og der for å få det mer fagspesifikt og lettere kunne skille ut de generelle akademiske ferdighetene og plassere dem under en egen overskrift

Kommentert [AS43]: Litt tynt. Legg til et pkt.

RELV303 Feltarbeid (valgfr. 15sp.)

Mål og innhald

Intervjustudie eller feltarbeid av minimum 2 månaders lengde i samband med masteroppgåva.

Kommentert [AS44]: Dette er ikke en beskrivelse av emnets mål.
Forslag:
Tilføy en setning i begynnelsen om emnets overordnede mål.

Kvar student skal, i samråd med rettleiar, utarbeide ein individuell plan for dette emnet. Det skal sendast ein søknad om godkjenning av denne planen til instituttet. Søknaden vert behandla av faggruppa. Det skal brukast eit skjema utarbeidet av faggruppa.
[RELV303FELT](#)/MUNT/SEM er eit valemne i masterstudiet i religionsvitskap. Til vanleg kan berre eitt av RELV303-emna inngå i mastergraden.

Læringsutbyte

Studenten har ved avslutta emne ~~følgjande læringsutbyte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:~~

Kunnskapar:

~~*Studenten har~~ grunnleggjande kunnskap om [feltarbeidsmetode](#)
~~*innsikt i utfordringar med å drive feltarbeid på~~ eit religiøst felt med særleg relevans til masteroppgåva.

Ferdigheiter:

~~*Studenten har~~ evne til å planlegge, gjennomføre og dokumentere eit avgrensa datainnsamlingsprosjekt i tråd med gjeldande forskingsetiske normer.

Generell kompetanse:

Studenten

- har evne til sjølvstendig kompetanseutvikling.
- har evne til relevant kommunikasjon med informantar.
- har evne til nettverkbygging.

RELV306 Religionsvitskapleg metode (obl. 15 sp)

Under planlegging?

RELV309 Research method, ethics and project design (obl. 10 sp)

RELV350 Religionsvitskap masteroppgåve (obl. 60sp)

Mål og innhald

Masteroppgåva skal vera eit sjølvstendig arbeid som skal visa forståing, refleksjon og modning. Vidare skal masteroppgåva visa

- at studenten kan framskaffa og behandla eit kjeldemateriale
- at studenten er fortruleg med vitskapleg teori og metode
- at studenten meistrar litteratursøking, gjennomgang og bruk av forskingslitteratur.

Emnet for masteroppgåva skal veljast i samråd med rettleiar. Prinsipielt kan eitkvart religionsvitskapleg relevant emne veljast, men for å vera

Kommentert [AS45]: ? Hva betyr dette? Er det flere emner med samme emne-kode?

Kommentert [AS46]: Dette er vel en Generell kompetanse (noe alle MA-studenter på HF lærer). Og hvorfor 'evne' og ikke 'erfaring med' eller 'opplæring i'?

Kommentert [AS47]: Dette pkt. synes jeg passer bedre under Ferdigheter

Kommentert [AS48]: Uklart. Hva slags nettverk? forskernettverk, kollegaer?, innfødte?
Forslag:
Erstatt dette med et passende punkt fra læringsmål på program-nivå

Kommentert [AS49]: OBS! Ikke vurdert – ingen tilgjengelig informasjon. Link mangler.

Kommentert [AS50]: OBS! Står ikke oppført på MA-programmet. Link med informasjon finnes kun på Religious Minorities. Dette er et engelsk internettbasert emne, og er plassert under Religious Minorities. Se nedenfor.

Kommentert [AS51]: Brudd på sjangeren. Finnes i listen over læringsmål. Foreslår å stryke dem her.

sikra rettleiing, bør studenten velja eit emne i tilknytning til dei områda som er representerte blant faglærarane ved instituttet. Studenten bør velja emne og problemstillingar som han eller ho ut frå andre fagstudiar har særlege føresetnader for å arbeida med. Det vil vera naturleg å sjå val av spesialiseringsemne, innhaldet i RELV303FELT/MUNT/SEM (frie studiepoeng) og emnet for masteroppgåva i samanheng. Arbeidet med masteroppgåva er normert til to semester.

Læringsutbyte

Studenten har ved avslutta emne følgjande læringsutbyte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

- Eit religionsvitenskapleg studium gjev omfattande kunnskapar om verdas religionar i fortid og notid og ei særleg forståing av relasjonen mellom religion og samfunn. Gjennom mastergradsstudiet har studenten fått innsikt i fagtradisjonar, forskningsetiske problemstillingar samt ei solid oversikt over og forståing av metodar og teoriar som analytiske verktøy. Ved fullført mastergrad er studenten ein fagekspert innan sitt forskingsfelt.

Ferdigheiter:

Studenten

- kan gjere forskning på ein sjølvstendig måte. Dette inneber å etablere problemstillingar som kan leie til ny kunnskap om religion innan eit valt forskingsfelt.
- har vidare ferdigheiter i å behandle eit kjeldemateriale.
- kan skaffe seg oversikt over eit informasjonstilfang og systematisere og analysere dette.
- har under studiet skaffa seg ei prinsipiell forståing av ein rekke kulturvitenskaplege og samfunnsvitenskaplege metodar og erfaring med å bruke dei.
- har erfaring med å analysere eit materiale basert på skriftlege og/eller munnlege kjelder eventuelt på elektroniske kjelder, trekke konklusjonar og posisjonere eige bidrag i forhold til etablert kunnskap på forskingsfeltet.
- har erfaring med å skrive ein vitenskapleg tekst og med å kommentere andres tekstar. Studenten kan formidle forskingsarbeid på ein kyndig måte i skriftleg og munnleg form.

Generell kompetanse:

Studenten

- har gjennom arbeid med masteroppgåva vist sin kompetanse i å utøve religionsvitenskapleg forskning og formidling i samsvar med faget sine grunnleggande normer og metodar som akademisk disiplin.

Kommentert [AS52]: ?? Her reagerer jeg på innholdet, og går utover mitt oppdrag om læringsmål. Men nå begynner jeg virkelig å lure. Skal RELV303, som et valgfritt emne være det eneste emnet som direkte bygger opp under masteroppgaven? Skal studentene kun drive med feltarbeid? Hva med RELV309 Method, ethics and project design? Dette emnet presenteres som et obligatorisk emne på Religionsvitenskap (se nettpresentasjonen av emnet under Religious Minorities), og er direkte knyttet til utarbeidelsen av MA-prosjektet?

Kommentert [AS53]: Her omtales ikke emnet (masteroppgave) og hva studentene lærer av å skrive den.

Kommentert [AS54]: Greit innhold, men bør kortes ned

Kommentert [AS55]: I forhold til hva da?

Kommentert [AS56]: For generelt. Foreslår å stryke dette pkt.

Kommentert [AS57]: Her nevnes mange ting. Foreslår å dele det opp i ett pkt. for hver ferdighet som nevnes

Kommentert [AS58]: Dette er et Generelt kompetansemål og bør flyttes

- er kvalifisert til å handtere, vurdere og analysere kompleks informasjon, syntetisere den og grunngje egne slutningar.
- har gjennom masterstudiet fått øving i å argumentere.
- har gjennom arbeidet med eit sjølvstendig forskingsarbeid vist evne til å problematisere og reflektere kring kjelder, omgrep, kunnskap, teori og metode.
- har kompetanse i fagleg diskusjon og kommunikasjon både skriftleg og munnleg.

MA-emner RELIGIOUS MINORITIES

RELMIN649 Discrimination against religious minorities worldwide (obl. 5sp)

Objectives and Content

Discrimination against religious minorities is not the exception but ubiquitous in countries across the world. Discrimination is here understood as restrictions imposed on religious minorities by the state or state authorities - in particular restrictions that are not imposed on majority religions. This course explores different causes for such discrimination and the different forms it takes. The course takes a cross-cultural and cross-religious approach by looking at a variety of different countries and political systems, different religious majority cultures, and a broad range of religious minorities.

Learning Outcomes

The student shall by the end of the course have gained the following learning outcome defined in knowledge, skills, and general competence:

Knowledge:

The student

- has thorough knowledge of the main forms of religious discrimination across the world.
- has advanced knowledge of the main causes of religious discrimination against religious minorities.
- can critically distinguish between the ways religious discrimination operates in different political systems and different majoritarian religious cultures.
- can compare in detail two particular cases of religious discrimination.

Skills:

The student

- can analyze critically factors and forms of religious discrimination.
- can use relevant methods and research to formulate research questions relating to religious discrimination.

General competence:

The student

- can communicate about cases of religious discrimination in a balanced and analytical language and terminology representative of the research field.
- can apply his or her knowledge and skills to work with relevant data sets on religious discrimination.

Kommentert [A559]: Suggest to remove the reference to 'religious discrimination' here to make this a General competence goal

RELMIN648 What is a “religion”? (obl. 5 sp.)

Objectives and Content

The main objective of the course is to critically reflect on various pre-conceptions of "religion" in order to demystify and denaturalize it. Religions are here understood as historical and contextual social configurations. In order to critically engage distinct types, features, components, boundaries, and constraints of religion, this course will be built around the collective exercise of designing a religion.

Learning Outcomes

The student shall by the end of the course have gained the following learning outcome defined in knowledge, skills, and general competence:

Knowledge:

The student

- has advanced knowledge of the most important features and types of religions in different contextual and historical settings
- can analyze the processes in which religions become legally, politically, and socially recognized

Skills:

The student

- can analyze and deal critically with prevailing cultural pre-conceptions of "religion"
- can engage in critical and creative discussions on what it means for something to be appraised as "religion"

General competence:

The student can apply his/her knowledge of `religion` and religions in social context to interact and collaborate with fellow students on a jointly created project

Kommentert [AS60]: Excellent idea, but how does this actually work out? Group work long-distance? Something you make them do during one session? Oral presentation? Please give a hint as to how the students do make a ritual.

Kommentert [AS61]: This point belongs under Skills (specific competence). To complete General competence, please choose relevant points from the General competence points in the program description.

RELV647 Multiculturalism (obl. 5sp.)

Objectives and Content

Whereas throughout history states have undertaken efforts to protect minorities, it has been the Western liberal tradition to demand that equality be bequeathed to all individual citizens, no matter the religious, social, ethnic, or other groups these were affiliated to. In other words, in multicultural political units, all are supposed to be treated in an equal manner. At the same time, the Western liberal tradition has tended to focus on the state, often identified with a single national culture, as the preferred politico-cultural unity. Moreover, since the Second World War,

Kommentert [AS62]: This is more like a course presentation than a short outline of objectives and content. I suggest to keep the last paragraph under this heading and remove the rest.

Western liberals have increasingly become weary of bestowing particular rights on groups rather than individuals.

Western liberalism is a political ideology that is influential far beyond European and North American borders. This course explores these emphases and preferences of modern Western liberalism, their varieties and political expressions, and the ways in which they affect ethnic and national minorities.

Learning Outcomes

The student shall by the end of the course have gained the following learning outcome defined in knowledge, skills, and general competence:

Knowledge:

The student

- has thorough knowledge of the most important elements of the development of the Western liberal tradition in regard to multiculturalism over the last two centuries
- can analyze the main debates within the Western liberal tradition about the extent in which national or ethnic minorities need support and protection as groups

Skills:

The student

- can engage in critical discussion and peer review
- can cooperate with peers on a joint presentation demonstrating a critical understanding of the main issues surrounding multiculturalism
- can use the relevant theories about multiculturalism to do an independent study

Kommentert [AS63]: This point belongs to General competence.

General competence:

The student

- can analyze the various research and ethical problems surrounding religious minorities in relation to different liberal notions of minority rights in modern Western states
- can communicate critically about the position of national and ethnic minorities in modern Western democracies in an independent research essay, using the academic terminology of the research field
- can make balanced and informed judgments about particular circumstances of conflict related to minorities in a multicultural state

Kommentert [AS64]: All the points here refer to specific skills that students learn in this course. Please generalise.

RELMIN646 Freedom of religion (obl. 10sp.)

Objectives and Content

Religious freedom (aka religious liberty or freedom of religion) has the status of a universal human right. It is an essential tool for religious minorities to assert their status. In many countries, furthering religious freedom is also a foreign policy goal.

This course combines two perspectives: (a) a historical and (b) a contemporary one. The class will discuss the following issues: (a) Where did this idea come from, how did it spread, how did it become a universal right, and where and when was it adopted, adapted, and implemented? (b) But what does freedom of religion actually mean in practice? What does this right cover? Is it at all possible to determine this positively and for all countries? A fundamental issue here is what is meant by "religion".

Learning Outcomes

The student shall by the end of the course have gained the following learning outcome defined in knowledge, skills, and general competence:

Knowledge:

The student

- has advanced knowledge of the major developments in the history of the idea of religious freedom
- has a thorough understanding of religious freedom as a human right
- can analyze the different interpretations of this right in different international contexts

Skills:

The student

- can critically communicate in writing, using the academic terminology of the field, about the various trajectories that determine different interpretations of freedom of religion
- can use methods and knowledge relevant to the study of religious freedom to formulate research questions relating to freedom of religion
- can engage in critical discussion about issues surrounding religious freedom
- can cooperate with peers in preparing an oral presentation about an issue regarding religious freedom

General competence:

- can analyze research and ethical issues surrounding the concept of religious freedom and assess their social and political implications by giving a balanced and analytical account of lawsuits involving religious discrimination

Kommentert [AS65]: These points can easily be reformulated and placed under General competence

Kommentert [AS66]: This point belongs to Skills. However, the text is unclear. Suggest splitting and shortening, e.g.:
can analyze ethical issues surrounding the concept of religious freedom
•can give a balanced and analytical account of lawsuits involving religious discrimination

RELV309 Research method, ethics and project design (obl. 10sp.)

Objectives and Content

Objectives and Content:

The goal of the course is to learn about and apply research methods and ethics in the field of religious studies as well as to learn how to conduct a research writing project.

The course shall convey knowledge of central methodological issues as well as several core research methods from the human and social sciences used in the study of religion. In addition, the course offers knowledge about how to construct and write a research project.

Content: The course first treats several concepts and issues fundamental to the methodology of studying religion today (epistemology, comparison, feminist approaches to religion, and research ethics). Then it teaches a selection of methods used in religion (participant observation, interviewing, structured observation, content analysis, discourse analysis, history, hermeneutics, philology, and document analysis). The remainder of the course is dedicated to learning and applying techniques and strategies to write an effective research project, culminating in the writing of a proposal for an MA project.

[RELV309](#) is mandatory in the Master's program in the Study of Religion, and for the students who take a master in the Study of Religion within the Teacher Education Program in History or Religion.

Learning Outcomes

The student shall by the end of the course have gained the following learning outcome defined in knowledge, skills, and general competence:

Knowledge:

The student

- has knowledge of several concepts and issues fundamental to the methodology of studying religion today, namely epistemology, comparison, feminist approaches to religion, and research ethics.
- has knowledge of the following methods used in religious studies mostly (but not exclusively) used in the social sciences: participant observation, interviewing, structured observation, content analysis, and discourse analysis.
- has knowledge of the following methods used in religious studies mostly but not exclusively used in the human sciences: history, hermeneutics, philology, and document analysis.
- has knowledge of a number of methods, techniques, and strategies to write an effective research dissertation.

Skills:

The student

Kommentert [AS67]: Suggest reworking; make it shorter

Kommentert [AS68]: For a 10 credit course this list of Knowledge outcomes seems overly ambitious

Kommentert [AS69]: the study of religion

Kommentert [AS70]: What is this? Confusing. In my view this division between humanities and social science creates uncertainty as to where, within which scientific tradition the study of religion belongs. In a Norwegian context the study of religion has always been a part of the humanities, i.e. since 1912 a subject at the faculty of history and philosophy, later renamed humanities .

Kommentert [AS71]: See comment above

- is able to recognize and differentiate between different methodologies used in the field of religious studies.
- is able to apply one or more of these methodologies to researching religious subjects.
- is able to construct a research writing project according to common academic standards and norms.
- is able to apply various techniques to improve one's written research argumentation and style.

Kommentert [AS72]: methods

Kommentert [AS73]: research proposal

General competence:

The student

has knowledge of and experience with several core issues in doing religious research, several central research methods used in religious studies, and with setting up, composing and improving written research projects.

Kommentert [AS74]: the study of religion

RELMIN650 Religious minorities' masters thesis (obl. 30 sp)

Objectives and Content

The master project shall be an independent project that demonstrates understanding, reflection, and critical thought. In addition, the master project will show:

- That the student can locate and process source material
- That the student is well-familiar with relevant theory and method
- That the student has mastered searching, reviewing, and the proper use of academic literature

The topic of the master project course shall be determined during RELV 339 (Research Methods, Ethics, and Project Design). In order to receive proper guidance, the student needs to choose a topic of which there is available competence among the faculty of the department of Archaeology, History, Cultural Studies, and Religion.

Work on the master's project is scheduled for one semester for full-time students, and two semesters for part-time students.

Kommentert [AS75]: These are learning outcomes. Confusing here because of genre-mix. Suggest moving.

Kommentert [AS76]: RELV309

Learning Outcomes

The student shall by the end of the course have gained the following learning outcome defined in knowledge, skills, and general competence:

Knowledge:

The student

- can select and apply core concepts and theoretical approaches from the field of religious studies to original research
- can describe and classify central ethical issues relevant to the relationship between religious minorities and their social surroundings and to social dynamics within religious minorities

Skills:

The student

- can find relevant research sources about religious minorities
- can select and apply appropriate research methods to researching religious minorities
- can design and carry out a written research project on a topic related to religious minorities in accordance with the ethical and professional standards of the academic community

Kommentert [AS77]: Not quite sure about this point. Maybe replace 'find' with 'demonstrate ability to'?

General competence:

The student

- can detect and challenge hidden and overt ideologies and stereotypes
- can select and apply appropriate theoretical approaches and research methodologies to research
- can utilize the appropriate academic language and writing skills to communicate descriptions and analyses of complex social, political, and religious issues
- can approach research from several critical perspectives

Kommentert [AS78]: This point strikes me as not particularly relevant for a masters thesis. Suggest removing.

Kommentert [AS79]: research literature?

Programevaluering av ekstern fagfelle for lektor samfunnsfag UIB – Samfunnsvitenskapelig fakultet Institutt for sosiologi.

1) Innledning med bakgrunnsinformasjon for rapporten

Studieprogrammet lektor i samfunnsfag (sosiologi) ved Sosiologisk institutt UIB startet opp høsten 2021. Denne programevalueringen omfatter derfor oppstarten fra høsten 2021 og frem til og med høstsemesteret 2022.

Rapporten vil konsentrere seg om oppstartsperioden, og hvilke erfaringer en har gjort så langt. På bakgrunn av ønske fra programstyre, er det særlig lagt vekt på lektorstudentenes erfaringer og vurderinger av programmet.

I inneværende studieår 2023 har Sosiologisk institutt så langt to studentkull på lektorutdanningen, kull 2021 og kull 2022. Følgelig omfatter ikke denne rapporten emner og undervisning fra 5- til 10 semester denne rapporten.

Nedenfor følger en oversikt over de aktuelle emnene for denne evalueringen:

De to første studentkullene med oppstart høst 2021 og 2022 har til nå gjennomført følgende emner:

1 semester:

EXPHIL (10 sp)

SOS100B Innføring i sosiologi (10 sp)

PEDA120 Skolen og lærerrollen (10 sp)

KOPRA101 Skolen og lærerrollen i praksis (12 dager)

Videre har første kull med oppstart høst 2021, hatt følgende emner vår 2022 og høst 2022:

2 semester: (vår 2022)

SOS101 Klassisk og moderne sosiologisk teori (15 sp)

MET102 Samfunnsvitenskapelig metode (15 sp)

3 semester (høst 2022)

SOS103-L Samfunnsstrukturer i endring (10 sp)

SOS105-L Arbeid under kapitalismen eller

SOS113-L Velferd og ulikhet (10 sp) (tilbud om valgemner varierer fra semester til semester)

PED 121 Ulike veier til læring (5 sp)

SAKD101 Samfunnskunnskapsdidaktikk 1 (5 sp)

KOPRA102 Læringsprosesser (8 dager)

Ekstern fagfelle har som grunnlag rapporten hatt følgende møter i november 2022 ved UIB:

- Ekstern fagfellesamling for lektorutdanninga ved UiB Bergen 02.11.2022
- Møte med studieprogramleder for lektorprogram i samfunnsfag Katharina Sass ved institutt for sosiologi UIB 02.11.2022
- Møte med tillitsvalgt studentrepresentant frå første kull-2021 03.11 2022
- Møte med programstyre for lektorprogrammet ved institutt for sosiologi 03.11 2022

I tillegg til disse møtene har ekstern fagfelle også fått tilgang til dokumenter som egen-evalueringer, emne-evalueringer, student-evalueringer, oversikt over student-tall, referater fra programstyret og andre relevante møter.

2. Evaluering av programmet

Denne programevalueringen skal vurdere faglig oppbygging, faglig sammenheng og gjennomføring av studieprogrammet, og kvaliteten i forhold til nasjonal og internasjonal standard. Rapporten er derfor bygget opp rundt disse overordnede spørsmålene. Herunder følger vurderinger av studentinntak og frafall, mulige timeplankonflikter og fremtidig redesign av programmet, læringsmiljø på programmet og kursemner som lektorstudentene så langt har gjennomført.

2.1 Studenttall og frafall¹

Kull 2021: Høsten 2021 var det tatt opp 38 studenter på det nyopprettede lektorprogrammet, av disse var det totalt 27 (1 har blitt kullflyttet) som startet opp og var aktive studenter denne høsten. Det er alltid en viss usikkerhet knyttet til hvor mange studenter en skal ta opp, særlig på et helt nytt studieprogram. Siden det nye lektorprogrammet i samfunnsfag ved UIB har 17 plasser, var det nok forventet at enda flere ville takke nei, og 27 studenter var nok mer enn en kanskje så for seg i utgangspunktet.

Av de 26 studentene på kull 2021 så ser det ut til at alle fortsatt er aktive studenter i inneværende vår semester 2023.

¹ Tallene er basert på informasjon fra studieadministrasjon Sosiologisk institutt UIB samt et referat fra programstyremøte for Lektorprogrammet, Sosiologisk institutt 01.02.2023

Som oversikten nedenfor også viser, har studentene nå valgt fag 2. Fordelingen viser at fagene historie, nordisk og engelsk er valgt av de fleste av studentene fra kull 2021.

1. 27 aktive studenter (1 har blitt kullflyttet)²
2. 4 på utveksling våren 2023
3. Valg av fag 2:
 1. Historie – 9
 2. Engelsk – 5
 3. Nordisk – 9
 4. Religion – 3
 5. Tysk – 1

Kull 2022:

Basert på erfaringene fra opptak høst 2021 med opptak av 38 studenter, reduserte en antallet til 25 studenter for det andre kullet på lektorutdanningen høst 2022. Av disse var hele 23 studenter aktive høst 2022, mens en nå i årets vårsemester 2023 har 21 studenter, da 2 ser ut til å ikke være meldt opp denne våren.

Oppsummert er det foreløpig ikke tegn til stort frafall eller bort-valg i de to lektorkullene som har startet opp på lektorutdanningen i samfunnsfag. Det kan tyde på at en har lykket så langt med å holde på studentene, når de først har begynt på programmet.

Her kan det likevel anbefales, (dersom det ikke allerede er på plass) å innføre rutiner for avslutningssamtaler med studenter som velger å avbryte studiet. Da kan en etter hvert bygge seg opp nyttig kunnskap og innsikt i hva som er bakgrunnen for at noen studenter ikke ønsker å fortsette på lektorutdanningen. Omvalg av studie kan være en viktig årsak, fordi en del synes ikke studie var slik de hadde forventet, samt at det alltid vil være noen som kommer frem til at de ikke ønsker å bli lærere likevel. Mye tyder også på at et godt og kollektivt kull- og læringsmiljø kan være viktig for de som velger å fortsette og fullføre hele studieprogrammet.

Tidligere undersøkelser har vist til de fleste studenter som faller fra lektorprogrammene blir værende i høyere utdanning. Slettebakk og Theisen (2016)³ fant at de viktigste

² Oversikten er hentet fra et referat fra programstyremøte for Lektorprogrammet, Sosiologisk institutt 01.02.2023

³[Rapport om frafall i lektorprogrammene.pdf](#)

selvrapporterte årsakene til at studenter sluttet var at studentene bytte av studium og at de fikk interesse av et annet fag. Det betyr at mange studenter gjør noe prøving og feiling hva angår valg av studium. Det kan derfor være mer presist å betegne dette som «omvalg» snarere enn «frafall». Lektorstudenter er også en gruppe som har mange valgmuligheter fordi de jevnt over har høyt karaktersnitt. Et mulig tiltak for å unngå at lektorstudenter tidlig velger bort studiet kan være å gi dem bedre informasjon og tydeligere forventninger i oppstartsfasen.

2.2 Timeplankonflikter og samordning- redesign av modellen

I NOKUT rapporten *Høyt opptakskrav, lav fullføring* (2019)⁴, vektlegges det mer enn hos Slettebakk og Theisen (2016), «hvor viktig det studieadministrative arbeidet er for å oppnå god kvalitet i lektorutdanningene. Studentenes læringsutbytte kan hemmes av timeplankonflikter, at de faller mellom to stoler på campus eller at de havner i klem mellom lærested og praksisskole.»

Her må vi anta at arbeidet med «redesign» av lektorutdanningen ved UIB tar sikte på å komme noen av disse problemene i møte. I høringssvar fra Sosiologisk institutt (ref. 2022/2420-ARR), til høring om redesign av lektorutdanningen ved UIB, går en inn for modell A (fellesmodellen). Her var argumentene for modell A nettopp knyttet det å *unngå kollisjoner* mellom fag 1 og fag 2, og samtidig sikre en grundig innføring i disse fagene før studentene skal ut i praksis. Videre argumenteres det for at modellen vil føre til bedre samordning med MN fakultetet.

Selv om modell A synes å være foretrukne modellen blant de som er involvert i lektorutdanning ved UIB, så ser det nå ut som det vil være modell D som vil bli innført. Det gjenstår kanskje å se, men mye kan likevel tyde på at modell D vil fungere bedre enn dagens modell.

2.3 Læringsmiljø

På bakgrunn av studentevaluering og i samtale med tillitsvalgt student kommer det frem at lektorstudentene ved Sosiologisk institutt er godt fornøyde med oppstarten på studiet og

⁴ [bakken bore boilard fetscher hamberg sinderud hoyt-opptaksniva-lav-fullforing_18-2019.pdf \(nokut.no\)](#)

måten de har blitt tatt imot på instituttet. En er også fornøyd med hvordan instituttet har lagt til rette for læringsmiljøet på kullet, så langt. Her må det legges til at kull 2021 startet opp i pandemiperioden da det fortsatt var utfordrende med tanke på sosiale og fysiske møter. Instituttet har også, i samarbeid med tillitsvalgte studenter, arrangert «kulltreff» med faglig innleder. Både lektorstudenter og ansatte ved instituttet synes det har vært flotte arrangement, men er skuffet over dårlig oppmøte. Det er vanskelig å si hvorfor det kan bli slik, men vår erfaring fra NTNU kan tyde på at for å få oppslutning om denne typen faglig-sosiale tiltak så bør dette skje på initiativ fra studentene selv, og da gjerne i samarbeid med linjeforeningene. I slike tilfeller kan heller instituttet stille med økonomisk støtte, eksempelvis til reiseutgifter for foredragsholdere og pizza til deltagere. Det er ønskelig med studentmedvirkning og studentaktivitet, og det er liten grunn til å undervurdere studentenes evne til å ta ansvar for en del slike faglig-sosiale tiltak, selv om alle noen ganger trenger litt støtte og en liten oppmuntring.

Fagidentitet og kullfølelse kan være viktig for at lektorstudentene ønsker å fortsette og fullføre studiet. Det er viktig å legge et godt grunnlag med å tilrettelegge mottak og oppfølging av nye studenter på lektorprogrammet. Det handler blant annet om å organisere seminarer på store fellesfag slik at lektorstudentene kommer i samme gruppe, slik det også er lagt opp til ved UIB på emner som SOS101 og MET102. Det kan blant annet innebære at en sørger for at studentene fra første studiedag, ikke bare velger tillitsvalgte representanter, men at de også velger ut noen som kan ta ansvar for sosiale arrangement for kullet. Av svært enkle men likevel gode sosiale tiltak er det å få kullet til å etablere en Facebook gruppe ved første møte i semesteret. Et kulltreff for nye lektorstudenter i starten av semesteret, kan også anbefales. Her kan en eksempelvis legge inn litt «bli kjent aktiviteter», litt enkel bevertning, og kanskje en omvisning for lektorstudentene på instituttet, der de får hilse på vitenskapelige ansatte og ansatte i studieadministrasjonen. Etter hvert som sosiologisk institutt får flere og mer erfarne lektorstudenter, kan noen av disse gjerne inviteres inn for dele erfaringer med de nye studentene. Et tips for å sikre god deltagelse er å arrangere et slikt kulltreff rett etter en undervisnings økt, da de fleste allerede er fysisk til stede på campus.

Ved NTNU gjennomfører vi hver vår individuelle oppfølgings-samtaler med førsteårsstudentene på lektorprogrammet. Dette er noe vi har hatt gode erfaringer med i flere år og som kan anbefales også ved UIB. I oppfølgings-samtalene har vi noen faste spørsmål som vi stiller studentene, men det viktigste er at vi inviterer dem til å snakke om hvordan de synes studiet har vært så langt. Dette gir oss en viss innsikt i hvordan studentene opplever

studiet, om det er noen som mistrives eller har behov for studieveiledning. Studentene på sin side, melder tilbake til oss at de opplever dette som en fin måte å bli sett og hørt på, av oss. Samtalene gjennomføres av studieprogramleder, en universitetslektor og ansvarlig studiekonsulent for lektorprogrammet i institutt-administrasjonen. Invitasjon og påmelding til samtalene organiseres av studieadministrasjonen ved at det legges ut informasjon og et påmeldingsskjema med aktuelle tidspunkt (max 30 min pr samtale) på programsidene på nett. Vi bruker en fast spørre-liste der vi spør om hvordan de har opplevd studie- og aktuelle fag-emner samt oppfølging fra instituttet så langt. Vi spør også om hvordan de ser på studieløpet fremover og eksempelvis om de ser seg selv som lærer om noen år. Til sist har vi et åpent spørsmål der studenten får mulighet til å komme frem med ting vi ikke har vært inne på. Vi har holdt på at det skal være frivillig å stille på en slik samtale og antall studenter som har meldt seg på til disse samtalene har derfor variert noe fra år til år. Det må bemerkes her at i år med lav deltagelse er ikke alltid vi har opplevd å sitte igjen med så mye, hverken av nyttig innsikt eller god oversikt hva angår studentenes situasjon. Vi har derfor vurdert å gjøre samtalene obligatoriske, men foreløpig har vi holdt på at det er frivillig å stille. Under pandemien var for øvrig påmeldingen til samtaler veldig høy, og det virket som studentene hadde stort behov for dette tilbudet.

Kontinuerlig og god oppfølging av fem lektorkull kan bli ressurskrevende, derfor er det viktig å ha greie rutiner og arbeidsdeling ved instituttet. Å være studieprogramleder for et slikt program kan også fort bli en litt ensom oppgave med grenseløse krav til oppfølging av studenter, derfor er det viktig at ledelsen og programstyre jobber for at dette blir et felles anliggende for hele instituttet.

Siden lektorutdanningen i samfunnsfag ved UIB er helt i startgropen, er det også foreløpig et ganske oversiktlig program. Etter hvert som flere kull kommer til, vil det antagelig bli mer nødvendig med noen faste former på hvordan en jobber med å tilrettelegge for et godt kull og læringsmiljø.

På mange måter er det nesten ingen grenser for hvor mange gode tiltak en kan sette i gang med ønske om å styrke læringsmiljøet, men det er begrensninger når det kommer til tid og ressurser. Det gjelder derfor å komme frem til måter å gjøre dette på som ikke krever for mye, men samtidig kan gi gode resultater. Et veldig enkelt tiltak som at noen studenter fra første studiedag, får ansvar for sosiale og faglige arrangementer på kullet, er faktisk noe av

det våre tidligere lektorstudenter ved NTNU fremhever som avgjørende for et godt kullmiljø gjennom fem år i studieprogrammet.

2.4 Evaluering av emner

Emneevalueringene tyder samlet sett på at forventet læringsutbytte innfris og at undervisningsformer, vurderingsformer og arbeidsmengde er i rimelig god overensstemmelse. I studentevalueringene går det imidlertid frem at en del studenter kanskje er noe overveldet, for ikke å si frustrerte, over mengden pensumlitteratur i disiplinene. Her nevnes det også at det er krevende med mange engelske tekster. Slike innvendinger skal selvsagt tas på alvor. På samme tid er dette noe som en sikkert kan dra kjensel på fra tidligere studentevalueringer av disiplinene. Det kan være et utslag av overgangen fra videregående til universitetsstudier kan oppleves krevende. Her kan det være greit å komme studentene litt i møte, samtidig mener jeg at det må være greit å minne studentene på at læring sjelden bare er lett og lystbetont. Det kan også være en krevende og frustrerende prosess å tilegne seg ny kunnskap.

Kursemner i 1 og 2 semester:

Evalueringene og resultatene så langt viser likevel at de nye lektorstudentene ved Sosiologisk Institutt håndterer arbeidsmengden godt.

Dersom en eksempelvis sammenligner evalueringen av SOS100B (der majoriteten av studentene er lektorstudenter) med evalueringen SOS100A (som tas av disiplinstudentene) så ser en at lektorstudentene på SOS100B gjennomgående er mer fornøyde og at de også leser mer enn studentene på SOS100A. Karaktersnittet blant lektorstudentene på SOS100B var også høyere enn blant studentene på SOS100A.

Mens SOS100A er «Innføring i sosiologi med fordypningstema», er SOS100B kun en «Innføring i sosiologi», altså uten fordypningstema. Studenter i SOS100A og B følger samme forelesningsrekke og seminarer, men SOS100A studentene må i tillegg velge et fordypningstema som innebærer ekstra seminarer og skriving av et essey i tillegg til skoleeksamen. For lektorstudentene som tar SOS100B, er emnet tilpasset slik at det bare skoleeksamen (som da teller 100% av karakteren). Selv om SOS100B nok oppleves ganske

intensivt for studentene så er det likevel et emne som på bakgrunn av evalueringene og resultater ser ut til å fungere godt tilpasset lektorstudentene.

I praksisemnet KOPRA101 Skolen og lærerrollen i praksis, så mente tillitsvalgt student at dette kanskje skulle ha vært lagt noe seinere i semesteret, siden en opplevde at en nesten ikke var kommet i gang på studiet som fersk lektorstudent, før en plutselig skulle ut på observasjon i skolen.

I semester 2 tar lektorstudentene SOS101 Klassisk og moderne sosiologisk teori (15 sp) og MET102 Samfunnsvitenskaplig metode (15 sp), det er derfor et rent disiplin-faglig semester og sånn sett fungerer det knirkefritt med hensyn til tilpasninger og mulige kollisjoner i lektorløpet. Utfordringen her kan imidlertid være at det kan gå på bekostning av det kollektivet læringsmiljøet for lektorstudentene. Her er det en styrke at Sosiologisk institutt har organisert egne seminar for lektorstudentene i disse emnene som kan være med på å bygge opp tilhørighet og faglig fellesidentitet.

Jeg har ovenfor vektlagt viktigheten av å legge til rette for kull- og fagidentitet for lektorstudenter helt fra starten av studieløpet. Sammenligner vi første semester i lektorutdanningen i samfunnsfag ved UIB med NTNU, så har lektorstudentene ved NTNU hele det første semesteret og en relativt stor del av andre semester i disiplin-emner. Det innebærer at de ikke får utviklet en felles tilhørighet til sitt studieprogram, sine lektor-medstudenter og sitt studieløp som lektorer. Ved NTNU organiserer vi også egne lektorseminarer i disiplinernene, men det synes ikke å være tilstrekkelig. Det brukes derfor en del ekstra ressurser for å tilrettelegge for fag- og kulltilhørighet, for å forebygge frafall og «silent quitting» tidlig i studieløpet. Sett fra et NTNU-ståsted har nok studieplanen for lektorutdanningen ved UIB Sosiologisk institutt en klar fordel på denne måten, ved at 1 semester rommer ett disiplin emne SOS100B (der majoriteten er lektorstudenter), samt at studentene også får et førstemøte med didaktikk og litt praksis i skolen.

Kursemner 3 semester:

Tredje semester består av 2 mindre disiplinern, (SOS103L, og valg-emne SOS105L eller SOS113L) som skal være tilpasset lektorstudentene gjennom studiepoengreduksjon fra 15-10.

Evalueringen av SOS103 tyder på at lektorstudentene har vært mer kritiske i tilbakemeldingene. Gjennom samtale med tillitsvalgt lektorstudent forstår jeg at kritikken av

emnet hovedsakelig handler om at det har vært uklart for lektorstudentene hvor mye denne reduksjonen på 5 studiepoeng skal innebære i praksis. Her var det tydeligvis mye forvirring og usikkerhet rundt hva som krevdes av dem og de ønsket seg her en tydeligere tilpasning og justering av pensum-mengde og en egen kursplan som lektorstudentene kunne rette seg etter.

Det er ikke gjort tilsvarende emneevaluering for valg-emnene høst 2022, men ut fra informasjon jeg ellers har fått fra instituttet forstår jeg det slik at majoriteten av lektorstudentene valgte SOS113L. På bakgrunn av samtale med tillitsvalgt student emnet var det tydelig at her var mer fornøyd både med tilpasningene som ble gjort og innholdet i emnet. Jeg fikk også inntrykk av at didaktikk emnene opplevdes som interessante og svært relevante av studentene.

Forslag til tiltak

Alt i alt er hovedinntrykket at kurs-emner som så langt inngår i de tre første semester i den nyopprettede lektorutdanningen i samfunnsfag ved UIB, fungerer godt med hensyn til kvalitetskrav om læringsmål, undervisnings og vurderingsform. Det er likevel alltid mulig med forbedringer.

Når det gjelder KOPRA101 Skolen og lærerrollen i praksis, så kan en vurdere muligheten for å legge dette noen uker seinere i semesteret, slik at studentene får bli litt bedre kjent med studieprogrammet og med kullet, før de skal ut i skolen.

Disiplinemnet SOS113 og valgemner valg-emne SOS105L eller SOS113L) må tilpasset lektorstudentene gjennom studiepoengreduksjon fra 15-10. Her vil jeg foreslå at fagansvarlige, (om det ikke allerede er gjort,) går gjennom pensumlister og undervisningsopplegg og lager en tydeligere plan for lektorstudentene for hvordan emnet skal gjennomføres tilfredsstillende på 10 studiepoeng. Dette kan nok bidra til å redusere noe av den usikkerheten som studentene her rapporterer om.

Jeg forstår også at sosiologisk institutt ved UIB for tiden er inne i en diskusjon angående omlegging av bachelorprogrammet. Herunder vurderes det om en skal legge om emnene fra 15 studiepoeng til 10 studiepoeng. Dette ville i så fall være en svært god tilpasning til lektorprogrammet og en ville på denne måten ha løst noen av de problemene med L-emner på 10 sp som jeg har forsøkt å beskrive ovenfor.

3 Kort oppsummering av programevalueringen

Det nyopprettede studieprogrammet for lektor i samfunnsfag ved sosiologisk institutt UIB ser ut til å ha fått en god oppstart. Instituttet har sørget for å ansette kompetente og engasjerte medarbeidere med studieprogramansvar og ansvar for fagdidaktikk. Foreløpig er antallet studenter håndterlig, men i løpet av få år vil instituttet oppleve å få betydelig økt arbeidsmengde knyttet til undervisning, veiledning og oppfølging av fem lektorkull. Jeg tror derfor det vil være svært ønskelig og nødvendig at hele instituttet etter hvert får større innsikt, medansvar og eieforhold til lektorprogrammet.

På dette tidspunkt når denne evalueringen skrives kan det se ut som det er modell D for lektorutdanningen som vil bli innført i kjølvannet av redesignprosessen, og ikke modell A som sosiologisk institutt har argumentert for i høring. En må uansett ha håp om at den nye modellen vil fungere bedre enn den gamle, for dette vil ha store konsekvenser for det fremtidige arbeidet med programmet. På bakgrunn av studieprogrammet fortsatt er i startfasen, har en heller ikke så mange erfaringer fra instituttet å bygge på, ennå. Jeg har derfor brukt noen av de erfaringene vi har gjort oss ved lektorutdanningen i samfunnsfag ved NTNU for å komme med noen innspill til arbeidet videre, og da særlig knyttet til læringsmiljøet for lektorstudentene. Selv om en foreløpig ikke har hatt store bekymringer ved UIB sosiologisk institutt med tanke på frafall/bort-valg og gjennomføring, så er det likevel viktig å få etablert gode arbeidsmåter og rutiner hva angår tilrettelegging av gode kull og studiemiljø for lektorstudentene. I så måte, synes oppstarten av dette studieprogrammet for lektor i samfunnsfag å være lovende.

I arbeidet med å sikre kvaliteten i programmet og legge til rette for en høy prosent studenter vil fullføre studieprogrammet for lektor i samfunnsfag kan en se for seg mange store oppgaver å ta fatt på. Det kan handle om koordinering og samhandling i det studieadministrative arbeidet, herunder den store prosessen med fremtidig redesign av programmet. Det kan også handle om tidlig synliggjøring av relevans av utdanningen for nye studenter og om hvordan instituttet tilrettelegger for medvirkning og aktivitet for studentene. Og sist, men ikke minst handler det om læringsmiljøet som må skapes, av og for studentene.

Trondheim 27.02.2023

Brita Bungum

Institutt for sosiologi og statsvitenskap
NTNU

Førsteamanuensis i sosiologi ved NTNU
Studieprogramleder lektorutdanning i samfunnsfag

